

JUANTXO-TXIKIREN ADIMENA ETA NAIMENA

Animalirik bizkorrenak ez dau oraindiño barre egiten ikasi; baiña, umerik txikienak, bai. Umeak eta abereak badabe bien arteko alde desberdin bat: barre egitea.

Barre egiteko, adimen tantotxo bat bear da eta orixe falta jako abereari. Umeak, ordea, ba-dau barruko argi-izpi ori, adimen ori... Barre egiten ba-daki.

* * *

Lau urterako asiko jatzu Juantxo-txiki galdezka:

—Aitatxu, eta ori zegaitik? Amatxu, eta bestea zergaitik?

Zergaitik au? Zergaitik bestea? Zergaitik a? Zergaitik onelan? Zergaitik alan? Zergaitik gora? Zergaitik beera?

Zergaitik..? Zergaitik..? Zergaitik..?

Askotan txakurren salara bialtzeko moduan jartzen jaku Juantxo-txiki.

* * *

Egillea eta bere egintzaren arteko ar-emanak ikusten asita dago: arotzak eta onek egindako maiak badabela zer ikusirik alkarrekin. Orregaitik sortzen jakoz ainbeste galdera. Zergaitik ori? Jakin-miña da.

Orduan jartzen ditu bere gurasoak larri-aldian, bear dan lako erantzunik ez dakielako.

Ez, iñoz be, guzurrik erantzun.

Erantzunik ez ba'dakizu, ez dakizula esan eta kito.

Eta ondoren galdetuko dautzu, ea zergaitik ez dakizun.

* * *

Umeari bere adimena zabaltzen eta argitzen joako. Ona eta txarra, biak ez dirala berdin be, konturartzen asita dago zazpi urte betetzerako.

Baiña, amabi urte bete inguruan argitzen jako adimena eta argi ori zabaltzen eta indartzen joango jako berroge-aka urteak bete arteraiño... Argiago eta zabalago. Gerora asiko dira gauzak beeruntz...

* * *

Juantxo-txikiren adimena eta sentimena aurtzaroan eta gaztaroan alkarrekin doaz; baiña, beti sentimena aurretik eta nagusi.

Sentimenaren mende dago Juantxo-txiki adimena indartu artean. Bi aalmen orreik batera doaz azitzen, sentitze-ko aalmena eta aditzeko, entenditzeko, aalmena. Sentimena biziago eta indartsuago bizitzaren asieran; geroago sentime-nak planto egingo dauanean, adimenak oraindik bide luzeak ditu egiteko. Eta sentimenaren mende zegoan gizakia, geroago adimenaren mende egongo da. Egon bear leuke, beintzat.

Adimena nagusitzen danetik ikusten doguz gazte zoro batzuk euren buruak zuzentzen; sentimenak eraginda ibi-lli dira ordurarte, adimenik ez ba'leuke lez. Adimena nagusitzean, ordea, etorri jake burua bere onera.

Burua bizkar-gaiñean txapela eramateko bakarrik ez euskuen ipiñi. Burua eta bere adimena erabiltzen ez ba'do-guz, ugartu eta moteldu egingo jakuz. Bide ugariak eta erosoak daukaguz gaurko egunez geure buruak argitu aal izateko.

* * *

Naimena

Adimenarekin batera ba'dau Juantxo-txikik naimena be. Naimena, gogoa, borondatea... guztiak dira antzeko. Bere gogoa besteai buztarri antzera ezartzeko katramillak, titiarekin batera ikasten ditu Juantxo-txikik.

Berak nai dauan guztietan, bere gogora jartzen bazera, galduta zagoz. Bere menpean bizi bearko dozu. Mizkeri geiegien ondorenak. Egiazko maitasunak ez dau bigunkeririk maite.

* * *

Besteren agindua bearrezkoa dau Juantxo-txikik umea dan artean. Berez, iñoren menpekoa da, aurra dan artean. Tarteka protestak eta zalapartak egingo ditu aginduen aurka; baiña, besteen agindu ori bearrezkoa jako; ez dau oraindi-ño, bere barruan, artarako indar bereizirik, bere buruari agintzeko aalmenik.

Bere buruaren jabe izateko irrika, amabi urterekin sortzen jako. Andik aurrera, iñoren menpean egoterik ez jako gogoko eta bere barruko biurrikeri ori adiñakin batera joango jako aunditzen.

Bere buruaren jabe nai dau.

Juantxo-txiki libre izateko sortua da. Nor izateko. Eta giza-emakumeen norkia ez da muñeko, panpin, 'andere' edo 'andrasko' izatea. Persona eta nor izatea, baino.

Alditan beintzat, gazteen protestak arrazoibidezkoak izaten dira, gure gizarteak eragozpenak besterik ez dituala-ko beuroen burujabetasunaren bideetan...